

uitzien, in details, koppen enz., ja ook als vindingrijke opzet veel aardigs bieden, zooals: 'In de politieke Arena' en dat juist het erg eenvoudige, straffe maar al te dikwijls tot smakeloosheid leidde, zooals bij die twee locomotieven in 'Wraak wil Bloed zien.'

In de kleine prentjes, die op de verdere bladzijden van 'Het Volk' verstrooid zijn, uitte Hahn zich spontaner. En dit werk is dus onmisbaar als document voor wie hem wil begrijpen. De groote prenten werden met zorg gecomponeerd. Voor houdingen en handen veelal naar de natuur studies gemaakt, er werd gewikt en gewogen, geschikt en omgeschikt, met houtskool geprobeerd en nog eens geprobeerd. Niet hierbij. Ongetwijfeld behooren nu de besten onder die groote prenten, die ik composities wil noemen, tot een hooger orde dan zulke kleine als vlugraak bedoelde dingetjes, en dit te meer, omdat de evenwichtige ja, onverstoorbare rust, de afgeslotenheid van het geheel, veel meer Hahns kracht is dan bewegings-uitdrukking. Zoodra die kleine prentjes als vulling iets op de bladzijde te doen hebben, vercieringskunst worden, zijn ze dikwijls heel pikant, de vignetten en kopstukken in 'Van Week tot Week' bij voorbeeld doen het uitstekend. Slechts is dit meest niet het geval en zoo als improvisator vind ik dezen teekenaar nu geheel en al niet belangrijk. Een vignet als: van de dorpspastorie naar het torentje, dat is heerlijk, de dingen die daar dan op volgen deugen niet, d.w.z. ze zijn goed, knap, al wat ge wilt, maar volstrekt overbodig. Al wat daaronder niet direct opvalt als zeer eigengevonden en zeer smakelijk in de verdeeling van zwarte en witte plekken, (juist wel een chef d'oeuvre in dit opzicht is het kleine prentje met den heer Borgesius als: de geheimzinnige) brengt ook bij nader bekijken geen meevallers; de vinding van dezen teekenaar is kloek, frisch, niet geraffineerd. Ze is ook niet, dunkt mij, een intuïtieve, de overwogenheid spreekt uit alles, dat goed is. De vele kostelijke kleine prentjes, die door evenveel onbeteekenende worden afgewisseld, geven ook niets van die schitterende, fantastische geestigheid, die wij in het werk van improvisatoren als Holswilder en Bauer ontmoeten; maar ze zijn op, hoe zal ik het noemen, praktischer, welbespraakter, dankbaarder manier zinrijk en mooi.

Bij elk teekenaar, die voor de pers werkt, zal men wel slechts een betrekkelijk gering aantal voorbeelden uit zijn arbeid kunnen halen, die als geheel eenigszins in waarde met de goede kwaliteiten gelijk staan, die men fragmentarisch en sporadisch in alles bijeen vindt. Zoo ook bij Hahns journalistiek werk, dat daarenboven nog een bijna onrustbarende productiviteit in zoo korten tijd verraadt. Ik wensch uitdrukkelijk voorop te stellen, dat ik juist onder dit 'Volk'-werk veel van zijn hoogste bereiken al aantref, doch wil vooral niet minder ingaan op dat, wat ongetwijfeld rustiger werd voorbereid.